

Guide för ansökan om understöd: Reformen av informationshanteringen för den byggda miljön i kommunerna och landskapsförbunden

Miljöministeriet beviljar statsunderstöd för att genomföra sådana nödvändiga ändringar som gör det möjligt att ta i bruk datasystemet för den byggda miljön och som grundar sig på lagen om datasystemet för den byggda miljön (431/2023) som trädde i kraft 1.1.2024, bygglagen (751/2023) som träder i kraft 1.1.2025 och lagen om områdesanvändning (132/1999). Följande lagparagrafer ger upphov till åtgärder för ändring av informationshanteringen inom den byggda miljön i kommunerna och/eller landskapsförbunden:

Lagen om datasystemet för den byggda miljön (431/2023):

- 5 § Uppgifter om områdesanvändningen som lämnas till datasystemet för den byggda miljön
- 6 § Permanenta unika koder för uppgifterna om områdesanvändningen
- 7 § Uppgifter om byggande som lämnas till datasystemet för den byggda miljön

Markanvändnings- och bygglagen (132/1999)

- 29 § Utformningen av landskapsplanen
- 40 § Utformningen av generalplanen
- 55 § Utformningen av detaljplanen
- 78 b § Utformningen av tomtindelningen

Bygglagen (751/2023)

- 43 § Beviljande av bygglov
- 61 § Ansökan om bygglov
- 68 § Behandling av ansökan om bygglov
- 72 § Offentliggörande av uppgifter om myndighetssyn av byggnader i datasystemet för den byggda miljön
- 73 § Offentliggörande av uppgifter om tillstånd för byggande i datasystemet för den byggda miljön

I de reformer som görs med understödet granskas möjligheten att effektivisera informationshanteringen och göra den smidigare på en nationell nivå. Dessa eftersträvas bland annat med reformer i den nationella lagstiftningen och direktivet om öppna data (EU) 2019/1024.

Understödet beviljas som ett specialunderstöd som avses i 5 § i statsunderstödslagen (688/2001) för ett projekt med begränsat innehåll och syfte. Understöd betalas från moment 35.20.35 i statsbudgeten, Understöd för digitalisering av områdesanvändningen och byggandet.

Miljöministeriets andel av de nödvändiga understödsberättigande kostnaderna för ändringen är 100 procent. Statsunderstödet kan beviljas till sitt fulla belopp eftersom det är nödvändigt och motiverat med beaktande av statsunderstödet samhälleliga effektivitet och resultat. Riksdagen har i samband med budgeten beslutat att understödet används för att ersätta

faktiska godtagbara kostnader. I enlighet med budgeten föranleds anslaget av behovet att ersätta kommunerna och landskapsförbunden för de kostnader för ändringar i informationshanteringen som den nya lagstiftningen förutsätter. Målet är att göra omställningen möjlig och smidig.

Totalt utdelas understöd till ett belopp om cirka 10,28 miljoner euro under åren 2023–2027. Miljöministeriet öppnar flera ansökningsomgångar för att dela ut understödet.

Villkor för beviljande av understöd

Understöd beviljas för sådana projekt som uppfyller de allmänna förutsättningarna som fastställs i 7 § i statsunderstödslagen för beviljande av statsunderstöd. Dessutom ska sökanden uppfylla följande villkor:

- Sökanden och mottagaren av statsunderstöd är en kommun eller ett landskapsförbund. **Projektet genomförs som samarbetsprojekt.** Projektets så kallade tekniska administratör kan ansöka om statsunderstöd för de parter vägnar som genomför projektet. Alla parter ska vara kommuner eller landskapsförbund. Projekten ska omfatta minst tre kommuner eller två landskapsförbund.
- De åtgärder som vidtas med stöd av statsunderstödet grundar sig på genomförandet av de nödvändiga ändringar som beror på de nya skyldigheterna till digitalisering i lagen om datasystemet för den byggda miljön (431/2023), bygglagen (751/2023) och lagen om områdesanvändning (132/1999). Dessa ändringar gör det möjligt att ta i bruk nationellt definierade informationsformer och ett datasystem för den byggda miljön inom de tidsfrister som lagarna förutsätter.
- Åtgärderna ska inom ramen för i lagen angivna övergångsperioder leda till införandet av nationellt bestämda informationsformer och informationssystemet för den byggda miljön.
- Åtgärderna ska vara ändamålsenliga och nödvändiga, och i genomförandet av dem ska den nationella interoperabiliteten och digitala säkerheten beaktas.
- Kostnaderna som ersätts med understödet är rimliga och lösningarna som utvecklas är kostnadseffektiva.
- Det utvecklingsarbete som görs i kommunernas och landskapsförbundens system och programvaror med stöd av understödet ska vara tillgängligt gratis för de övriga kommunerna och landskapsförbunden. Projektresultaten ska på nationell nivå vara till nytta för informationshanteringen inom den byggda miljön.
- Beviljandet av statsunderstöd ska anses vara ändamålsenligt. Miljöministeriet prövar om understödet är nödvändigt bland annat genom att beakta de åtgärder som sökanden föreslår. Åtgärderna ska stå i proportion till organisationens storlek och verksamhetsvolym.

Understödet användningsändamål

Understödsdagarna kan använda understödet för de nödvändiga åtgärder för ändring av informationshanteringen inom den byggda miljön som beror på reformen och som beskrivs i det här kapitlet. Projektet kan innehålla flera av de nedan nämnda användningsområdena så att de bildar en helhet som verkställer reformen.

1. Systemändringar och anskaffningar som behövs för att ansluta till datasystemet för den byggda miljön

För att uppgifterna om tillstånd och områdesanvändningen för byggandet ska kunna överföras till Ryhti-systemet i form av datamodeller krävs ändringar i kommunernas och landskapsförbundens program och/eller system. Ändringarna beror i hög grad på hur kommunen eller landskapsförbundet har organiserat ansvaret för informationsproduktionen och informationshanteringen som helhet. Anslutningslösningen påverkas även av de uppdateringar som kommunernas och landskapsförbundens systemleverantörer gör i sina produkter. Det håller just nu på att utvecklas lösningar i projekt som redan fått understöd. I och med reformen har kommunerna och landskapsförbunden fortfarande valfrihet när det gäller att utveckla informationshanteringen som helhet så att anslutningen till datasystemet för den byggda miljön stöder myndighetsarbetet. Lösningarna för hur man ansluter sig kan således variera mellan kommunerna. Kommuner och landskapsförbund kan ta i bruk nya system och program som system- och programvaruleverantörer erbjuder och som möjliggör införandet av Ryhti-systemet.

Kostnaderna för de serviceupphandlingar som behövs för att ansluta till datasystemet för den byggda miljön täcks med det beviljade understödet. Kommunerna och landskapsförbunden uppmuntras att om möjligt tillsammans skaffa systemändringarna av leverantörerna av program och datasystem. Som serviceupphandlingar räknas nödvändiga ändringar i systemet för att göra det möjligt att ansluta sig till informationssystemet för den byggda miljön och producera och leverera uppgifter i form av datamodeller.

Lösningar som beställs från en system- eller programvaruleverantör ska främja delning och överföring av information i maskinläsbart format mellan olika processer och minska risken för fel i samband med tolkning av information. Den beställda lösningen ska effektivisera verksamheten och förbättra den tekniska kvaliteten på informationen på ett informationssäkert sätt. Den lösning som anskaffas ska stå i proportion till kommunens eller landskapsförbundets behov och verksamhetens omfattning.

Normala versionsuppdateringar kan inte inkluderas i de kostnader som ersätts med understödet.

Vid ändringar i system och programvara eller i anskaffningarna av dessa i projektet ska man se till att

1. att den lösning som utvecklas gör det möjligt att ansluta sig till datasystemet för den byggda miljön. Gränssnittsbeskrivningarna är tillgängliga på Finlands miljöcentrals webbplats:
 - Information om gränssnittsbeskrivningarna för Ryhti (Finlands miljöcentral)
2. den lösning som utvecklas är förenlig med de nationella datamodellerna, ordlistorna och kodlistorna:
 - Planläggning i datamodellformat (Finlands miljöcentral) (bekräftad)
 - Bindande tomtindelning i datamodellformat (Finlands miljöcentral)
 - Datamodeller och tillstånd (Finlands miljöcentral)

En del av de nationella definitionerna är fortfarande bara utkast, eftersom det kan göras ändringar i dem i kommunernas och landskapsförbundens projekt där tekniska egenskaper utvecklas i de system och den programvara som de använder.

3. den lösning som utvecklas gör informationshanteringen smidigare och är anpassad till omfattningen på organisationens verksamhet.
4. att den lösning som utvecklas är skalbar och utnyttjar informationshanteringen för den byggda miljön på riksnivå
5. att den lösning som utvecklas är informationssäker och att informationsöverföringen sker med hjälp av Informationsleden.

2. Genomförande av reformen av informationshanteringen inom den byggda miljön och uppdatering av kompetensen

Kommunerna och landskapsförbunden ska verkställa den reviderade lagstiftningen om uppgifter som rör den byggda miljön. De ändringar som lagstiftningen medför är inte bara tekniska, utan också verksamhetssätten och kompetensen uppdateras. Kommuner och landskapsförbund kan ansöka om understöd för uppgifter som är nödvändiga för verkställandet och som gör det möjligt att producera och leverera information i form av datamodeller till Ryhti-systemet. De uppgifter som understöds handlar om att uppdatera kompetensen, införande av nya verktyg, planera genomförandet av ändringen och konkret utföra uppgifterna samt om samarbete mellan organisationerna. När den nya lagstiftningen genomförs värdesätts en helhet som genomförs inom kommunen eller landskapsförbundet och som innebär att det ackumulerade kunnandet och den nya verksamhetsmodellen stannar inom organisationen.

Kommunen och landskapsförbundet kan **endast en gång få understöd för** ovan nämnda verkställandeuppgifter. Som slutresultat av projektet ska kommunerna och landskapsförbunden ta i bruk de riksomfattande datamodellformaten och Ryhti-systemet.

För kommunerna och landskapsförbunden finns ett åtgärdsprogram som tagits fram inom ramen för DigiFinland Oy:s projekt Ryhti-förändringsstöd och som sökanden kan utnyttja i sin ansökan om understöd och i planeringen av åtgärderna. Syftet med åtgärdsprogrammet är att erbjuda kommuner och landskapsförbund anvisningar om verkställandet av den totala ändringen. Det operativa åtgärdsprogrammet finns tillgängligt på adressen: [Ryhti-systemets webbplats](#).

3. Kvalitetsförbättring av informationsmaterialet om områdesanvändningen

Med informationens kvalitet avses i detta samband hur täckande, aktuell och tillförlitlig informationen är samt informationsinnehållets enhetlighet och interoperabilitet. Kommuner och

landskapsförbund kan ansöka om understöd för åtgärder som förbättrar det informationsmaterial som rör områdesanvändning. **I samband med kvalitetsförbättringen ska informationsmaterialet levereras till datasystemet för den byggda miljön i det krävda formatet.** Sökanden ska beakta att det centrala innehållet i projektet inte enbart kan vara att förbättra informationsmaterialets kvalitet. Projektets huvudsakliga användningsändamål ska överensstämma med antingen användningsändamål 1 eller 2.

Finlands miljöcentral har inom **VOOKA-projektet** genomfört ett pilotprojekt för att importera gällande planer till datasystemet för den byggda miljön. Det finns anvisningar för hur man förbättrar kvalitén på det informationsmaterial som rör områdesanvändning. Anvisningarna utarbetades i projektet och uppgifterna ska förbättras i enlighet med anvisningarna.

Kostnaderna för projektet för att förbättra kvalitén på det informationsmaterial som rör områdesanvändning ska motsvara den kostnadsnivå som uppnåddes i VOOKA-projektet. Ett önskemål är att det i ansökan om understöd ingår modeller för genomförandet, till exempel samarbete med läroanstaltssamfund och utnyttjande av automatisering för att uppnå kostnadseffektivitet.

Kommunerna och landskapsförbunden har en lagstadgad skyldighet att producera planuppgifter och tillhandahålla dessa uppgifter avgiftsfritt genom ett gränssnitt eller en tjänst för massnedladdning på det sätt som informationshanteringslagen och EU:s genomförandeförordning (EU) 2023/138 baserad på direktivet för öppna data kräver. Ett av syftena med Ryhti-systemet är att göra det möjligt att effektivt fullgöra skyldigheterna enligt kommissionens genomförandeförordning i fråga om planuppgifter.

- [Läs om VOOKA-projektet \(Finlands miljöcentral\)](#)
- [Kommissionens genomförandeförordning 2023/138](#)

Ansökan om understöd

Ansökan om understöd lämnas in via e-tjänsten Sokunderstod.fi. [Understöd till kommunerna och landskapsförbunden för att reformera informationshanteringen för den byggda miljön.](#)

Sökanden ska fylla i alla obligatoriska punkter på ansökningsblanketten och bifoga de separata bilagorna i **ansökan**. Som bilaga till ansökan om understöd utarbetas en projektplan och ett schema och en tabell som beskriver informationshanteringen. Projektplanen ska också innehålla en närmare specifikation av kostnaderna för projektet. Kostnaderna ska specificeras individuellt per åtgärd för varje arbetspaket och varje aktör.

Samarbetsprojekt

Understöd kan sökas endast som samarbetsprojekt mellan flera kommuner eller landskapsförbund. I kommunernas projekt ska det **ingå åtminstone tre kommuner**. I landskapsförbundens projekt ska det **ingå åtminstone två landskapsförbund**.

I samarbetsprojekt är en av sökandena huvudsökande, dvs. en så kallad teknisk administratör, som parterna har gett fullmakt att sköta ärenden för deras räkning. Administratören sköter uppgifterna i anslutning till ansökan och rapportering för alla parter. Alla parter är statsunderstödsökande och statsunderstödsstagare som för sin del följer statsunderstödsbeslutet och standardvillkoren i beslutet.

Huvudsökanden, dvs. administratören, ska ha fullmakter från parterna och fullmakterna ska styrka rätten att företräda parterna i det gemensamma projektet. Fullmakten lämnas in i samband med ansökan eller i efterhand efter att tidsfristen för ansökan om understöd gått ut. Miljöministeriet betalar ut understödet via administratören.

I samarbetsprojekten ska det finnas en specifikation av kommunernas eller landskapsförbundens ansvar och åtgärder samt kostnaderna för de åtgärder som varje sökande genomför. Huvudsökanden ansvarar för att projektet framskrider och för att rapportera om projektet och för att parterna i tillräcklig utsträckning har kommit överens om hur projektet ska genomföras.

Behandling och bedömning av ansökningarna

Ansökningarna om understöd bedöms av en bedömningsgrupp bestående av experter vid miljöministeriet och Finlands miljöcentral. Miljöministeriet godkänner utifrån bedömningen expertgruppens förslag om de projekt som ska beviljas understöd.

Vid bedömningen prioriteras projekt där de sökande är kommuner eller landskapsförbund som vid tidigare ansökningsomgångar inte beviljats understöd för att reformera informationshanteringen inom den bebyggda miljön. Bedömningskriteriet poängsätts inte separat. Som en del av den övergripande bedömningen under ansökningsomgången prioriteras projekt som lyckas i poängsättningen och som inte tidigare av miljöministeriet beviljats understöd för att reformera informationshanteringen inom den byggda miljön.

Bedömningsgrunden för ansökningarna om understöd utgörs av sökandens beredskapsnivå, kvaliteten på den presenterade projektplanen och den nationella nyttopotentialen. Ansökningarna poängsätts enligt bedömningskriterierna nedan. Kriterierna delas upp enligt följande:

- **Minimikriterierna** bedöms på skalan uppfyller – uppfyller inte. Om minimikriteriet inte uppfylls leder det till negativt understödsbeslut.
- **Helhetsbedömningen** genomförs genom en bedömning av den helhet som ansökan bildar, bland annat med tanke på sökandena, genomförandet av verksamheten samt målen och effekterna. De kriterier som granskar helheten bedöms på skalan 1–5, där 1 innebär att kravet uppfylls i liten utsträckning och 5 innebär att kriteriet uppfylls utmärkt.
- **Kostnaderna** bedöms med tanke på deras skälighet i proportion till den allmänna prisnivån, det föreslagna ändringsbehovet och de övriga organisationernas ansökningar. I bedömningarna beaktas också de kostnader som framförts av sökande från tidigare ansökningsomgångar som beviljats understöd. Kostnaderna ska presenteras så noggrant som möjligt per åtgärd och ett pris ska anges för varje arbetspaket/delhelhet.

Bedömningsobjekt

Kriterium

Skala

Minimikriterier	Ansökan har upprättats i enlighet med anvisningarna och innehåller alla obligatoriska uppgifter. De presenterade åtgärderna har definierats noggrant i arbetspaket och arbetspaketens resurser och kostnader har beskrivits tydligt.	Ja/Nej
	Ansökan innehåller de nödvändiga åtgärder som säkerställer att de nya dataformaten tas i bruk och att uppgifterna skickas till datasystemet för den byggda miljön inom ramen för övergångsplanerna.	Ja/Nej
Sökande	Prioritering av nya sökande. Vid bedömningen prioriteras projekt där de sökande är kommuner eller landskapsförbund som vid tidigare ansökningsomgångar inte beviljats understöd för att reformera informationshanteringen inom den bebyggda miljön.	Ingen separat poängsättning
	Den grupp som genomför projektet är mångsidig och ett mångsidigt samarbete mellan parterna ökar projektets faktiska genomslag. (I projekten ska det ingå minst tre kommuner eller två landskapsförbund)	1–5
Genomförande av verksamheten	Projektets åtgärder har presenterats tydligt och projektplanen är realistisk.	1–5
	Sökanden har en ändamålsenlig plan för att följa åtgärderna och riskhanteringen.	1–5
Mål och effektivitet	Den lösning som presenteras gör informationshanteringen för den byggda miljön smidigare.	1–5
	Åtgärderna i projektet möjliggör en permanent ändring genom vilken organisationens verksamhetssätt uppdateras så att de motsvarar den nya lagstiftningen.	1–5

	Den föreslagna lösningen står i proportion till det planerade ändringsbehovet och målnivån hos de kommuner eller landskapsförbund som deltar i projektet.	
Kostnadsberäkning och finansiering	De föreslagna kostnaderna för åtgärderna är skäligen när de ställs i proportion till ändringsbehovet, den allmänna prisnivån och de övriga sökandenas planer under denna ansökningsomgång samt planer från tidigare utlysningar.	1–5

Godtagbara kostnader

De kostnader som berättigar till statsunderstöd ska med tanke på användningen av understödet vara motiverade, nödvändiga och till beloppet skäligen:

1. Personalkostnader, till vilka räknas löner (inklusive löner för semestertid), timlöner, arvoden (exklusive köpta tjänster), pensionskostnader och andra lagstadgade lönebikostnader för de heltids- och deltidsanställda som arbetar i projektet. Också den arbetstid som organisationens anställda ägnar åt projektet (så kallad överförd arbetsinsats) kan betraktas som kostnader för projektet, om den anställda utför arbete för projektet. Observera att anställda som ägnar endast en del av sin arbetstid åt projektet förutsätts redovisa sin arbetstid. Anvisningar om hur arbetstidsredovisningen ska ordnas finns i stödbeslutet.
2. Kostnader för arbetsprestation, expertis och konsultation som skaffats från externa källor samt kostnader för motsvarande sakkunnigtjänster.
3. Kostnader för inrikesresor; som skäligen resekostnader godkänns de kostnader för inrikesresor som realiserats i överensstämmelse med statens resereglemente och som är nödvändiga med tanke på genomförandet av projektet.
4. Övriga godtagbara kostnader; kostnader som beror på kommunikation och publicering av och information om resultat, kostnader för obligatorisk revision i statsunderstödsprojekt och andra eventuella kostnader av särskilt motiverade orsaker.

Ifråga om understöd som beviljats kommuner och landskapsförbund godkänns endast momsfria kostnader.

Om den sökande har beviljats annat statsunderstöd för verksamhet som stöds under denna ansökningsomgång kan understöd inte fås på nytt för samma åtgärder. Understödet får användas endast för det ändamål som det beviljats för och det får inte i något avseende användas till understödstagarens eventuella övriga verksamhet.

Inget tak har fastställts på det understödsbelopp som kan beviljas en kommun eller landskapsförbund. De presenterade kostnaderna bedöms utifrån rimlighet och den allmänna kostnadsnivån och jämförs med den kostnadsnivå som redan föreslagits för de understödda projekten. Dessutom bedömer ministeriet huruvida det belopp som reserverats för understöd är tillräckligt vid varje ansökningsomgång. Kostnadsnivån för projekt som möjliggör teknisk kapacitet är högre än jämfört med andra projektobjekt. Detta påverkas bland annat av den allmänna prisnivån på systemutveckling och av utvecklingens omfattning. Den organisationsspecifika prisnivån för uppdatering av verksamhetsmodellerna för informationshantering inom den byggda miljön och experternas kompetens har för projektens del uppskattats ligga mellan 5 000 och 30 000 euro.

Samhällelig nytta och delning av resultat

Med understödet utvecklas de system och program för uppgifter om den byggda miljön som används av kommunerna och landskapsförbunden. Vid utvecklingen säkerställs det att de övriga kommunerna och landskapsförbunden också har nytta av resultat från utvecklingsarbetet som genomförs med statsunderstöd i samband med den nationella övergången. Resultaten från projekten, såsom system- och programvaruversioner, användningsfall, lösningsbeskrivningar, standardiseringar och verksamhetsmodeller ska delas öppet med kommuner och landskapsförbund.

Man får inte ta ut en ny avgift av kommunerna eller landskapsförbunden för det utvecklingsarbete i anslutning till datasystem och programvaror som gjorts inom de projekt som fått statsunderstöd. Detta innebär att alla kommuner och landskapsförbund i Finland avgiftsfritt får användarrättigheter till de nya funktioner eller lösningar som tas fram inom projektet. Kunds specifika anpassningar och införanden ingår inte i villkoren gällande delning av resultaten.

Kommun eller landskapsförbund som beviljats understöd kommer överens med den datasystemleverantör som deltar i projektet om delningen av resultaten i enlighet med villkoren för understödet. Vid delningen av resultat får kommunerna och landskapsförbunden inom sin egen interna verksamhet användarspecifika rättigheter till det program/den programkomponent som tagits fram. Kommunerna och landskapsförbunden har inte rätt att dela det framtagna programmet/programkomponenten till en tredje part utan ett skriftligt samtycke som getts av leverantören på förhand. De immateriella rättigheterna till programmet/programkomponenten tillhör fortsättningsvis tillverkaren.

Kostnaderna för följande versioner av programmet/programkomponenten ska vara skäligen för kommunerna och landskapsförbunden.

Till den del som projektet skapar nya applikationer och/eller funktioner som gör informationshanteringen smidigare och förbättrar informationsmaterial ska ansvar för eventuell vidareutveckling och underhåll också vara utredda och presenterade i projektansökan.

Sanktionernas inverkan på statsunderstöd

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Sökanden ska i enlighet med rådets förordning (EU) nr 269/2014 om restriktiva åtgärder med avseende på åtgärder som undergräver eller hotar Ukrainas territoriella integritet, suveränitet och oberoende ge sin försäkran om att sanktionerna mot Ryssland inte gäller sökanden, dennas förmånstagare eller underleverantörer.

Lagstiftning som tillämpas och villkor för specialunderstöd

Statsunderstödslagen (688/2001)

Förvaltningslagen (434/2003)

Lagen om datasystemet för den byggda miljön (431/2023)

Lagen om områdesanvändning (132/1999)

Bygglagen (751/2023)

[Miljöministeriets villkor och begränsningar som gäller specialunderstöd](#)

De närmare villkoren beskrivs i understödsbeslutet och i bilagan Villkor och begränsningar i fråga om miljöministeriets specialunderstöd. På ansökningsförfarandet tillämpas i första hand de villkor som anges i utlysningen och i andra hand bilagan Villkor och begränsningar i fråga om miljöministeriets specialunderstöd.

Mer information

Jemina Suikki

Specialsakkunnig

Miljöministeriet

jemina.suikki@gov.fi

+358 295250345

Sanna Käyhkö

Planerare

Miljöministeriet

sanna.kayhko@gov.fi

+358 295250178